

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

نشست پژوهشی؛

نگاهی به وضع تولید گوشت قرمز در کشور

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی قنبری شیرسوار

- ❖ در کشور نزدیک به ۴۶ تا ۴۷ میلیون رأس دام گوسفند و حدود ۱۸ میلیون رأس بز و ۷/۵ تا ۸ میلیون رأس گاو داریم.
- ❖ امسال به سبب شرایط مساعد مرتع و بارش‌های مناسب، تولید دام سبک و سنگین در حدی است که بسیاری از دامداران از انباشتگی دام در واحدهای دامداری گلایه‌مند هستند و همواره خواهان تدابیری همچون صادرات و خرید تضمینی دولت برای رفع معضل کنونی هستند.
- ❖ مشکل عمده دامداران در مقاطع فعلی واردات مواد پروتئینی، بالا بودن هزینه‌های تولید، پائین بودن قیمت خرید شیر توسط کارخانه‌ها، نداشتن امید به فروش محصول در آینده و ... بوده که همه را می‌توان به نبود زیرساخت‌ها مرتبط دانست.
- ❖ در کشور تقریباً ۸۶۰ هزار تن گوشت در سال تولید می‌کنیم و طبق برآوردها، امسال از این مقدار کمی بیشتر تولید شده و به ۸۸۰ هزار تن هم رسیده است.
- ❖ حدود ۹۶۰ هزار تن گوشت مصرف داخل کشور است و میزان کسری در تولید گوشت قرمز نزدیک به ۱۰۰ هزار تن است که سالانه وارد کشور، می‌شود.
- ❖ طبق آمار در سال جاری (در ۱۰ ماهه اول سال ۱۳۹۸) تقریباً ۱۲۰ تا ۱۳۰ هزار تن گوشت وارد کشور شده که از نیاز بازار بیشتر می‌باشد.
- ❖ براساس برآوردهای انجام شده بین ۲۵۰ تا ۲۶۰ هزار رأس دام پرواری آماده عرضه در کل کشور وجود دارد.
- ❖ طبق برآورد وزارت جهاد کشاورزی قیمت هر کیلو گوشت دام زنده ۳۲ هزار تومان با ۱۰٪ درصد سود برای دامدار است.
- ❖ کشور نزدیک به ۱۱ میلیون تن شیر تولید می‌کند که در تولید شیر چیزی نزدیک به ۱ میلیون تن مازاد تولید داریم که به طرق مختلف شامل پنیر و مشتقات لبنی به کشورهای دیگر صادر می‌شود.

□ مقدمه و طرح مسئله

در سبد غذایی مصرف کنندگان آنچه بیش از هر ماده دیگر حلقه تغذیه انسان را کامل می کند مواد پروتئینی به خصوص نوع حیوانی آن است که می بایست آن را در بخش دامپروری به عنوان یکی از زیرشاخه های بخش کشاورزی جستجو نمود. صنعت دامپروری در سطح جهانی و بین المللی از رشد چشم گیری برخوردار بوده و کارآفرینی آن در اشتغال زایی، ایجاد ارزش افزوده، تغذیه بشر، سلامت انسان و جامعه و به طور کلی نقش بی بدیل آن در اقتصاد باعث شده همواره مورد حمایت و توجه دولت ها و کشورهای توسعه یافته یا در حال توسعه قرار گیرد.

گوشت قرمز و مصرف به اندازه آن، در سلامت انسان تاثیر زیادی دارد. قیمت گوشت و میزان فراوانی آن، از عوامل تعیین کننده میزان مصرف آن در نقاط مختلف جهان است. سال گذشته در پی نوسان نرخ ارز، بسیاری از قاچاقچیان اقدام به خروج غیرقانونی دام از مرزهای کشور کردند که همین امر زمینه را برای کمبود و التهاب قیمت در بازار فراهم کرد و کار را به جایی رساند که مسئولان در شرایط بحران ارزی و جنگ اقتصادی اقدام به واردات بی رویه گوشت کردند که این امر علاوه بر خروج ارز زمینه را برای نابودی تولید داخل فراهم کرد. آمارها نشان می دهد که امسال به سبب شرایط مساعد مرتع و بارش های مناسب، تولید دام سبک و سنگین در حدی است که بسیاری از دامداران از انباشتگی دام در واحدهای دامداری گلایه مند هستند و همواره خواهان تدابیری همچون صادرات و خرید تضمینی دولت برای رفع معضل کنونی هستند. در همین راستا در نشستی پژوهشی در تاریخ ۹۸/۱۰/۲۹ با حضور آقای دکتر مختارعلی عباسی، رئیس مرکز اصلاح نژاد دام و بهبود تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی به بررسی آخرین وضعیت تولیدات دام در واحدهای دامداری، وضعیت تولید گوشت قرمز در کشور و راهکارهای کاهش دام و کنترل قیمت در بازار پرداخته شده است.

□ وضعیت صنعت دامپروری در کشور

صنعت دامپروری در کشور ما به رغم حمایت های تعریف شده در قوانین و چشم اندازها، همچنان از نبود زیرساخت ها، عدم مدیریت منسجم و پایدار، سطحی نگری به مسائل پایه ای و کلان، فقدان اولویت بندی در برنامه ریزی ها و ... در تنگنا بوده و فعالان، سرمایه گذاران و تولیدکنندگان را با نوعی ابهام نسبت به آینده کاری مواجه نموده است درحالی که با سرمایه گذاری های فعلی، ظرفیت ها و پتانسیل های بالقوه و امکانات موجود می توانیم با اصلاح زیرساخت ها، حمایت های تسهیلاتی و اعتباری از سوی دولت و فرهنگ سازی، جهت منحنی را به سمت رشد و تعالی بیشتر سوق داده و اقناع دو قشر تولیدکننده و مصرف کننده را به ارمغان آوریم.

در شرایط کنونی پس از گذر از فراز و نشیب های دستیابی به خودکفایی و قرارگرفتن در وضعیت نسبتاً ایده آل، کم لطفی است که اهداف و برنامه ها با نگرش سطحی دنبال شود و به چشم اندازهای بلندمدت که حاصل اندیشه منادیان این صنعت می باشد نادیده گرفته شود زیرا تحرک با چنین شیوه ای نه تنها جایگاه و قدرت رقابت ما را

در سطح جهانی و بین‌المللی کم رنگ می‌کند بلکه در تأمین نیازهای داخل هم به نوعی کشور را وابسته به بازارهای خارجی می‌کند.

مشکل عمده دامداران در مقاطع فعلی واردات بیش از حد مواد پروتئینی، بالا بودن هزینه‌های تولید، نداشتن امید به فروش محصول در آینده و ... بوده که همگی را می‌توان در نبود زیرساخت‌ها خلاصه نمود. به طور مثال شیر به عنوان یکی از محصولات تولیدی دامداران یک ماده فسادپذیر است که در شرایط فعلی بزرگ‌ترین معضل گاوداران بوده و عدم خرید این محصول توسط کارخانه‌ها، دامدار را مجبور می‌کند آن را با نازل‌ترین قیمت که ضرر وی را به همراه دارد به فروش برساند یعنی مشکلی که همواره دامن‌گیر این صنف می‌باشد که اگر تدابیر درمانی برای این مسئله اندیشیده نشود این چرخه اقتصادی برای مدتی به حیات خود ادامه داده و گذر زمان آن را به سمت و سوی می‌برد که سطح تولید تقلیل یافته و تولیدکننده به دلیل عدم صرفه اقتصادی مجبور می‌شود گاوهای مولد و اصیل که سرمایه‌های ملی تلقی می‌شوند را روانه کشتارگاه‌ها نماید. استمرار این شیوه در کوتاه مدت نه تنها سطح تولید شیر را کاهش می‌دهد بلکه در بلندمدت نیز با افت تولید مثل، تولید گوشت نیز تقلیل می‌یابد و اشتیاق دلالان و افراد فرصت طلب در این وادی دوچندان می‌شود که صرف نظر از بی‌ثباتی در بازار و مسائل منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، اتلاف فکر و اندیشه مسئولان، قدرت خلاقیت، ابتکار و همراهی با علوم روز را از آنان سلب می‌کند.

صنعت دامپروری کشور مایه افتخار کشور است. چون تماماً در بخش خصوصی تولید می‌شود، در کشور حتی یک گاوداری و مرغداری دولتی نداریم؛ دولت باید مردم و بخش خصوصی را مدیریت، هدایت و حمایت کند.

□ وضعیت تولیدات دام و گوشت کشور

در کشور تولید گوشت را از روی تعداد دام محاسبه می‌کنند و چیزی نزدیک به ۴۶ تا ۴۷ میلیون رأس دام گوسفند و حدود ۱۸ میلیون رأس بز و ۷/۵ تا ۸ میلیون رأس گاو در کشور داریم و از این جمعیت، شتر و گاو میش چون تعداد آنها کم است در آمار نمی‌آید.

با این تعداد دام در کشور چیزی نزدیک به ۸۶۰ هزار تن گوشت در سال تولید می‌کنیم. طبق برآوردها، امسال تولید به ۸۸۰ هزار تن رسیده که نشان دهنده افزایش تولید در مقایسه با سال قبل است.

گوشت مصرفی در داخل کشور چیزی حدود ۹۶۰ هزار تن است و میزان کسری در تولید گوشت قرمز نزدیک به ۱۰۰ هزار تن است که این کسری سالانه از طریق واردات جبران می‌شود. در طول ده سال گذشته از ۸۰ تا ۱۲۰ هزار تن واردات داشتیم که میانگین آن حدود ۱۰۰ هزار تن است و امسال (۱۳۹۸) بیشتر از ۱۰۰ هزار تن گوشت مورد نیاز کشور نیست و لازم نیست ثبت سفارش بیش از این میزان صورت بگیرد ولیکن خلاف آن را شاهد هستیم.

□ قاچاق گوشت و هویت‌گذاری دام‌ها در سال گذشته

سال گذشته با توجه به آن تغییراتی که در نرخ ارز کشور اتفاق افتاد یک دفعه ارزش دام در کشورهای همسایه بالا رفت و مردم به خروج غیرقانونی دام روی آوردند. در همین زمینه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز وارد شد و یک دستورالعمل، تحت عنوان هویت‌گذاری دام‌ها را داد و در همین راستا تمام دام‌های کشور پلاک، شماره‌گذاری و کنترل شدند و تمام نقل و انتقال دام از هر نقطه مبدا به هر نقطه مقصد رهگیری و حتی با کد پستی ثبت شد. البته این کارها توان صد در صدی در جلوگیری از قاچاق را ندارد ولی موانع ایذایی است و سرعت را کند می‌کند و گرنه حتی دام اگر پلاک داشته باشد و تا کنار مرز هم برود قانونی است و کسی نمی‌تواند جلوی آن را بگیرد.

موضوعی که دانستن آن خیلی مهم است، اهداف سیاسی از بازی رسانه ای خروج دام از کشور بود چرا که فرضاً با خروج حتی یک میلیون رأس گوسفند از کشور ما با کمبود حدود ۱۸ هزار تن گوشت مواجه می‌شدیم که تامین آن مانند هر سال امکان پذیر بود چنانچه در سال ۱۳۹۵ که صادرات دام آزاد بود و ۱ میلیون ۳۵۰ هزار رأس گوسفند از کشور خارج شده بود (معادل ۲۲ هزار تن گوشت) این میزان، نتوانست تاثیری در بازار کل کشور داشته باشد.

نوسانات ارز، جو روانی بازار سال گذشته و عرضه کم دام و مسائل دیگر و جنجال‌هایی که در کشور شد مسئولان را نگران کرده و منجر به اجرای مدیریت مقطعی برای واردات سریع شد. به طوری که دام زنده حتی با هواپیما وارد می‌شد که واقعاً لازم نبود ولی برای اینکه جو روانی بازار را بشکنند این کار را کردند. یعنی اگر ۷۰ هزار رأس دام هم وارد شده باشد، گوشت آنرا حساب کنیم در این بازار عددی نمی‌شود. ولی تاثیر روانی داشت و اثر خودش را هم گذاشت و وقتی که واردات انجام شد قیمت گوشت ۵ هزار تومان پائین آمد. بهر حال این اتفاقات در کشور افتاد و واردات بیشتر از نیاز بازار انجام شد.

□ میزان واردات گوشت و وضعیت داخلی

آمار دقیق در این مورد باید از گمرک گرفت ولی طبق اطلاعات رسیده به وزارت جهاد کشاورزی تا این موقع از سال تقریباً ۱۲۰ تا ۱۳۰ هزار تن گوشت وارد کشور شده است که مقداری از آن مازاد بر نیاز مصرف است و این امر منجر به اعتراض دامداران شده است چرا که دامدار با مازاد دام مواجه شده است.

روند کار دامداران به این صورت است که وقتی دام به وزن ۴۰۰ تا ۵۰۰ کیلو رسید باید به کشتارگاه برود ولیکن امسال به دلیل افزایش واردات، ریسک دامداران برای تحویل دام با وزن بالاتر و تاخیر در فرستادن دام به کشتارگاه و کاهش قدرت خرید و مصرف گوشت توسط مصرف کنندگان باعث شد دامدارها متضرر شده و گوساله‌ها روی دست دامدار بماند و هر روز که می‌گذرد وزن آنها سنگین‌تر و قیمت آن کمتر می‌شود (وزن بالاتر دام به معنی افزایش چربی دام و کاهش قیمت گوشت دام است.) و این عوامل باعث شد که در حال حاضر با انباشت دام مواجه شویم و دامداران از خرداد ماه سال جاری در تلاش هستند راهکاری برای این مشکل پیدا کنند.

البته سال گذشته وقتی که قیمت گوشت بالا می‌رفت دامدار متهم می‌شد به اینکه تولید در کشور کم است و مسئولین وزارت صنعت آمار وزارت جهاد کشاورزی در مورد تولید را رد می‌کردند. که البته این ادعا کاملاً نادرست بوده است.

چنانچه در این چند ماه اخیر ما شاهد مزاد تولید و گلایه دامداران در این خصوص می‌باشیم. حالا سوال اینجاست، چطور تولید زیاد شد؟ وقتی قیمت‌ها بالا رفت دامداری که ۱۰۰ راس پروار می‌بست تا ۲۰ راس هم جا داشت آنرا اضافه کرد و یک آخوری هم در کنار آن احداث کرد و تا ۳۰ رأس دیگر هم اضافه کرد پس ۱۰۰ راس را به ۱۵۰ راس رساند یعنی واقعاً پروار بندی‌ها رونق گرفتند و واحدهای تعطیل و نیمه تعطیل نیز به این ظرفیت اضافه شدند، سرمایه در گردش و وام گرفتند و شروع به تولید کردند.

در حال حاضر دامداران از نظر تولید گوشت قرمز، در مشکل هستند، چرا که گوساله- های پرواری آنها فروش نمی‌رود و قیمت آن خیلی پائین آمده است.

□ سه پیشنهاد برای تنظیم بازار گوشت

بر اساس برآوردهای انجام شده بین ۲۵۰ تا ۲۶۰ هزار رأس دام پرواری آماده عرضه در کل کشور وجود دارد، که از این تعداد حدود ۴۰ هزار راس آن، وزن ۵۰۰ کیلو را هم رد کرده‌اند و سنگین‌تر هم شده‌اند، البته وقتی تراکم دام زیاد باشد احتمال شیوع و گسترش بیماری‌های دامی وجود دارد؛ ما به صورت مکتوب به سازمان دامپزشکی اعلام کرده‌ایم که تدابیر بهداشتی لازم را برای این منظور اتخاذ کنند و اقدامات لازم در جهت پیشگیری از شیوع بیماری‌های دامی انجام شود. برای رفع این مشکل از خرداد و تیر ماه به صورت مکتوب به وزارت صنعت اخطارها و پیشنهادهای لازم ارائه شد و در همین راستا در نشست‌هایی با مسئولان ستاد تنظیم بازار، مرکز اصلاح نژاد دام و بهبود تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی سه راهکار را برای رفع این مسئله ارائه داد و در نهایت هر کدام از این موارد که مورد تأیید وزارت صمت و زیر مجموعه آن، ستاد تنظیم بازار قرار بگیرد اجرا خواهد شد.

۱- راهکار اول، توقف واردات گوشت قرمز است. البته این اقدام بین یک تا دوماه طول می‌کشد تا بر بازار تأثیر بگذارد، چون واردات زیادی انجام شده است. البته سال گذشته شرایط به گونه‌ای بود که هر چه گوشت عرضه می‌شد بازهم تقاضا وجود داشت به همین خاطر ثبت سفارش‌های زیادی برای واردات انجام شد و وارداتی هم که الان انجام می‌شود در واقع مربوط به همان ثبت سفارش‌ها است که بازار را تحت تأثیر قرار داده است.

۲- راهکار دوم، خرید تضمینی دولت است. بر طبق قانون نظام جامع دامپروری کشور آمده است که در مواقعی که تولید به گونه‌ای است که دامدار ضرر می‌کند، دولت موظف به خرید تضمینی جهت حمایت از تولید داخل است. به ستاد تنظیم بازار پیشنهاد کردیم که محصول مزاد دامداران توسط دولت خریداری

شود. به اعتقاد ما بهترین راهکار نیز همین خرید تضمینی است ضمن اینکه این کار در گذشته نیز برای شیرخام انجام شده و تجربه موفقی بوده است.

۳- راهکار سوم، صادرات محدود دام ولی نظر مساعدی نسبت به آن نداریم.

سومین راهکار صادرات محدود دام است البته ما خودمان با این امر موافق نیستیم. این پیشنهاد انجمن و تشکل‌های دامداران بوده و ما هم آن را به ستاد تنظیم بازار پیشنهاد کردیم ولی باتوجه به اینکه طی حدود دوماه آینده تقاضا در کشور افزایش می‌یابد و بازار به تعادل می‌رسد این مسئله باعث کمبود و ایجاد مشکل می‌شود و تا بخواهیم آن را کنترل کنیم بازار تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

از بین سه راهی که پیشنهاد کردیم بحث صادرات را نمی‌پذیرند حتی سرپرست فعلی وزارت جهاد کشاورزی هم قبول ندارد و خودمان هم اذعان داریم که اگر باب آن باز شود دیگر نمی‌شود کنترل کرد و همان کسانی که وارد کننده هستند همان‌ها صادرکنند می‌شوند و تقریباً ۱۰ ماه دیگر دچار مشکل و کمبود می‌شویم و آن زمان ناگزیر هستیم دوباره واردات انجام شود. راهکار دوم که خرید تضمینی باشد در حال به نتیجه رسیدن است و در حال جمع‌بندی قیمت تمام شده گوشت گوساله با وزارت صنعت هستیم و سازمان حمایت قیمت تمام شده را نمی‌پذیرد و ما با مستندات در حال رایزنی و چانه زنی هستیم.

طبق برآورد وزارت جهاد کشاورزی قیمت هر کیلو گوشت دام زنده ۳۲ هزار تومان با ۱۰ درصد سود برای دامدار است. البته وزارت صمت یک مقدار در حال مقاومت است که خرید تضمینی انجام نشود، چون خرید تضمینی پولی، اعتبار و بودجه دولتی می‌خواهد و دولت در این زمینه مشکل دارد منتظر هستند که بازار با بالا رفتن تقاضا خودبه‌خود تنظیم شود و اینجا دامدار و تولیدکننده ضرر می‌کند و تولید در آینده کم می‌شود.

سؤالی که مطرح است این است که چرا این همه واردات انجام شد که تولیدکننده‌های داخلی دچار مشکل شوند؟ مشخصاً مسئول و متولی واردات گوشت در کشور چه کسی است؟

متولی تولید دام وزارت جهاد کشاورزی و متولی واردات و تنظیم بازار با وزارت صمت است. واردات وقتی مجوز آن داده می‌شود بلافاصله انجام و ظرف دو هفته وارد کشور می‌شود ولی تقریباً ۹ ماه است که فریاد می‌زنیم تولید داخلی وجود دارد و روی دست مانده، کاری کنید متاسفانه وزارت صمت امروز و فردا می‌کند تا ببیند قیمت و وضعیت آن چگونه است و چندین جلسه گذاشتیم متاسفانه هنوز نتیجه نگرفتیم.

قیمت گوشت تمام شده در بازار باید تقریباً ۶۵ هزار تومان باشد و بیشتر از آن اجحاف در حق مردم است. با این انباشت دام که در کشور داریم برای شب عید مشکل تامین نداریم و قیمت هم نباید بالا برود.

□ وضع تولید شیر در کشور

با توجه به تعداد ۱۰ میلیون و ۷۰۰ هزار راس دام در کشور حدود ۱۱ میلیون تن شیر تولید می‌شود که نزدیک به ۱ میلیون تن آن مازاد است که به صورت مشتقات لبنی به کشورهای دیگر صادر می‌شود.

در افق برنامه ششم پیش بینی شده که تولید شیر به ۱۵ میلیون تن برسد. که دستیابی به این عدد در سال‌های آخر منتهی به برنامه، کار خیلی سختی است چون محدودیت منابع خوراک دام وجود دارد. اگر تولیدات علوفه را در کشور افزایش ندهیم باید به سمت واردات حرکت کنیم و آن زمان مزیت اقتصادی تولید شیر هم کاهش پیدا می‌کند.

تقریباً از اردیبهشت سال ۱۳۹۷ نامه‌های زیادی از وزارت صنایع و صنایع لبنی برای ما آمده بود که تولید شیر کم است و اجازه بدهید که شیر خشک وارد شود. لازم به ذکر است با توجه به مازاد تولید واردات آن بیشتر جنبه سوداگری داشته و به نفع تولید نمی‌باشد. در حال حاضر ۱۵ تا ۱۸ هزار تن دپوی شیر خشک در داخل کشور وجود دارد و اگر واردات بیشتری انجام شود منجر به نابودی صنعت شیر کشور خواهد شد.

در حوزه لبنیات فقط کره، ابتدا با ارز ۴۲۰۰ و بعد از آن با ارز نیمایی و آزاد وارد می‌شود و صنایع لبنی در حال حاضر مقدار کمی کره وارد می‌کنند. در مورد علوفه فعلاً وارداتی نداریم ولی در مورد کنسانتره مثل ذرت، جو، سویا و ... واردات وجود دارد.

□ اقدامات مرکز اصلاح نژاد و تولیدات دامی کشور

علم اصلاح نژاد در کنار دیگر علوم مرتبط با دامپروری به عنوان یکی از ابزارهای مهم برای بهبود کمی و کیفی تولیدات دامی مورد توجه و استفاده متخصصین دامپروری قرار دارد. بهبود کمی و کیفی تولیدات دامی از طریق ارتقای پتانسیل ژنتیکی دام‌ها همگام با کمک به بهبود شرایط محیطی و مدیریتی از اهداف اولیه مراکز اصلاح نژادی است. مرکز اصلاح نژاد دام با اتکاء به تجربیات چندین ساله خود در زمینه اجرای طرح‌های اصلاح نژادی و با بهره‌گیری از جدیدترین تکنیک‌ها و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری موجود در دنیا در حال حاضر مجری طرح‌های اصلاح نژاد گاوهای اصیل، گاوهای آمیخته، گاوهای بومی، گوسفند و بز و گاو میش در سطح کشور است. مقدار تولید شیری که کشور امروز دارد در زمان پیروزی انقلاب نزدیک به ۲۶۰ هزار تن بوده است و رسیدن به عدد ۱۱ میلیون تن حاصل تحول بزرگی است که این افزایش تولید حاصل برنامه‌هایی بوده که در مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی کشور که وابسته به وزارت جهاد کشاورزی است، انجام می‌شود.

در سال‌های ۱۳۷۴-۱۳۷۵ میانگین گله‌های کشور ۲۴ تا ۲۵ تن بود ولی در حال حاضر میانگین گله‌ها ۳۳/۵ تن است و رسیدن به این عدد اتفاق بزرگی در صنعت دامپروری کشور است.

□ نحوه توزیع نهاده‌های دامی

نهاده‌ها از طریق سیستم بازارگاه نهاده‌های کشاورزی توزیع می‌شود. اگر سیستم توزیع بازارگاه نبود نهاده‌ها به دست عده‌ای اصلاً نمی‌رسید. تمام افرادی که نیاز دارند، نیاز خودشان را در آن سامانه وارد می‌کنند و از نقطه‌ای که بار از کشتی خالی می‌شود تا این نهاده در دورترین نقطه به دست دامدار برسد در این سامانه قابل رصد است.

و قیمت و وزن آن هم مشخص است. تمام نهاده‌ها با قیمت مصوب به فروش می‌رسند. در حال حاضر ذرت، سویا و جو قیمت آنها از قیمت مصوب هم پائین‌تر به دست مصرف‌کننده نهایی می‌رسد.

غیر از تامین نهاده‌ها بقیه کارها، مانند برنامه‌های اصلاح نژادی را دولت هدایت می‌کند. در دام سبک هم ترکیب-های ژنتیکی جدید مجوز واردات به دام‌هایی که زاد و ولد زیاد دارند داده شده است. به دلیل اینکه اکثر گوسفندان کشور ما چند قلوزا نیستند. (در سیستم تولید باز صحرا چون حیوان از مرتع استفاده می‌کنند و تقریباً علوفه مجانی است و حیوان راه می‌رود یک قلوزایی خوب است ولی در سیستم بسته چون از خوراک استفاده می‌کنند و هزینه خوراک زیاد است این گوسفند باید بره زایی آن از ۱/۵ به بالا باشد و چند قلوزایی کند.)

□ جمع‌بندی

مشکل اصلی صنعت دامپروری کشور در نابسامانی زیرساخت‌های آن است و با وجود انبوه دام و مازاد عرضه بر تقاضا انتظار می‌رود متولیان امر تدابیری بیندیشند تا ضمن جلوگیری از شیوع بیماری و مشکلات متعدد برای دامداران، قیمت گوشت متناسب با دام زنده در بازار توزیع شود تا مصرف‌کنندگان هم از حیث افزایش تولید نسبت به مدت مشابه سال قبل ناشی از شرایط مساعد مرتع و علوفه بهره ببرند. وضعیتی که برای انباشت دام پیش آمده نشان می‌دهد که کشور پتانسیل تولید گوشت را دارد اما به شرطی که دولت حمایت موثر داشته باشد. حمایت در این نقطه به این معناست که دولت با خرید تضمینی طبق قانون نظام دامپروری، این تولید اضافه را از بازار جمع کند تا قیمت‌ها واقعی شود.

همچنین باید خاطر نشان کرد با تدابیر اندیشیده شده و با توجه به نزدیکی ماه‌های پایانی سال و ایام نوروز و همچنین فرارسیدن ماه مبارک رمضان در تأمین و عرضه مواد پروتئینی (گوشت و مرغ) و نهاده‌های دامی کمبودی در کشور نخواهیم داشت.